

KESKI-SUOMEN MUSEO

Valvontakertomus ÄÄNEKOSKI KOSKELA

6. – 7.10.2011

Miikka Kumpulainen
amanuessi/arkeologia
Keski-Suomen museo

Nimi: Koskela
Kunta: Äänekoski
Muinaisjäännöstunnus: 1000003533

Laji: kiinteä muinaisjäännös
Muinaisj.tyyppi: asuinpaikat

Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Ajoitus: kivikautinen

Koordinaatit: P: 6932953 I: 433754
Z/m.mpy alin: 103,00
Z/m.mpy ylin: 107,00

Etäisyystieto: Äänekosken kirkosta 9,8 km etelälounaaseen.
Peruskartta: 322105 **Perusk. nimi:** Koivisto

Mj.rekisterin kuvaus: Kohde sijaitsee valtatie 4 ja Hirvaskankaan risteyksestä noin 1,45 km itäkoilliseen, kantatie 69 varrella, tien molemmin puolin, Koskelan tilan pellolla. Alue on hiekkapitoista peltoa, pohjoispuolella on metsäinen mäki. Paikalla on havaittu useita kvartsikeskittymiä. Pellosta on aikoinaan löytynyt kivikirves, joka on sittemmin joutunut hukkaan. Kantatie 69 rakentaminen on tuhonnut osaksi asuinpaikkaa.

Digikuvat: ei arkistoitu

Tutkimuskohteen esittely ja tutkimushistoriaa:

Kohde sijaitsee valtatie 4 ja Hirvaskankaan risteyksestä noin 1,45 km itäkoilliseen, kantatie 69 varrella, tien molemmin puolin, Koskelan tilan pellolla. Alue on viimeisimmän inventoinnin mukaan hiekkapitoista peltoa, pohjoispuolella on metsäinen mäki. Vuoden 2004 inventoinnissa tutkimusalueella ja asuinpaikalla laajemminkin on havaittu useita kvartsikeskittymiä. Pellosta on aikoinaan löytynyt kivikirves (vuoden 1984 inventoinnin osoittama paikka), joka on sittemmin joutunut hukkaan. Kantatie 69 rakentaminen on tuhonnut osaksi asuinpaikkaa.

Paikka on löytynyt vuoden 1984 inventoinnissa (Simo Vanhatalo) ja viimeksi sen tiedot on päivitetty vuoden 2004 inventoinnissa (Mikroliitti Oy). Kohteessa ei ole tehty aiemmin muita arkeologisia koetutkimuksia tai kaivauksia.

Kenttätutkimusten tarkoitus ja hanke, johon tutkimukset liittyvät:

Tutkimuksien tarkoituksena oli dokumentoida tulevan kevyenliikenteenväylän paikalla, Koskelan asuinpaikan kohdalla, olevat mahdolliset esihistorialliset kulttuurikerrokset.

Tutkimukset liittyvät Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ”Kt hirvaskangas – Koivistonkylä jk-pp -tie” kevyenliikenteenväylän rakentamiseen. Hankkeeseen liittyy Museoviraston lausunto (dnro. 74/304/2005) arkeologisen tutkimuksen tarpeellisuudesta.

Työsuunnitelmana oli toimia kahdessa eri vaiheessa:

- **Vaihe I** oli sekoittuneen peltokerroksen koneellisen poiston arkeologinen valvonta ja jatkodokumentointitarpeen arviointi.
- **Vaiheessa II** oli tarkoitus dokumentoida ja poistaa tasokaivauksena säilyneet kulttuurikerrokset, mikäli tämä katsottaisiin vaiheen I perusteella tarpeelliseksi.

Rahoitus: Rahoituksesta vastaa Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Tilauksen sopimusnumero KESELY 62443-02.

Konekaivuun valvonta 2011:

Konekaivuuta varten merkittiin maastoon tutkimusalueen rajat Garmin GPSMAP 60 CSx laitteella. Paikannustarkkuus oli ristimitoituksella n. $\pm 1,5\text{m}$. Tämän katsottiin riittävän tutkimusalueen länsi- ja itäpäädyn rajaamiseen. Tutkimusalueen pohjois- ja eteläisivut määriteltiin tiealueen rajojen mukaisiksi. Lisäksi etukäteen oli poistettu tienvieren puusto.

Konekaivuu aloitettiin alueen länsipäädystä ja kuorinta eteni koko tutkimusalueen leveydeltä itäpäädyn. Kuorinnassa poistettiin kerralla koko sekoittunut kyntökerros. Kyntökerroksen paksuus oli tasaisesti 30 cm. Maa-ainekset kasattiin tutkimusalueen viereen tiealueelle. Valvonta suoritettiin kahden tutkijan voimin, toisen valvoessa ja opastaessa kaivinkoneen kuorimasyvyyttä ja toisen tutkijan puhdistamassa kuorittua aluetta, sekä tehdessä kuoritulla alueella maaperästä havaintoja kulttuurikerroksista tai löydöistä. Kuorittua maata seulottiin pistokokein löytöjen havaitsemiseksi.

Kuorinta tehtiin yhdessä päivässä 6.10.2011 ja seuraava päivänä 7.10.2011 kuorittu alue tarkastettiin uudelleen kulttuurikerrostumien havaitsemiseksi. Kuoritulle alueelle tehtiin tämän jälkeen koepistoja maaperän koskemattomuuden toteamiseksi.

Tutkimusalue ennen kuorintaa, kuvattu lännestä.

Tutkimusalueen tarkastusta, kuvattu idästä.

Tulokset:

Kuoritulla alueella ei havaittu merkkejä esihistoriallisesta ihmistoiminnasta. Ainoa merkki kyntökerroksen alapuolella ihmistoiminnasta on tutkimusalueen halki itä-länsisuunnassa menevä Äänekosken paineviemärijohto, jossa kaivannon leveys on keskimäärin 1,5m. Myöskään tämän kaivannon sekoittuneissa maissa ei havaittu merkkejä esihistoriallisista kulttuurikerroksista, löydöistä tai liesikiveyksien jäänteistä.

Kaikki Koskelan kivikautisen asuinpaikan kulttuurikerrokset tutkimusalueella ovat täten täysin kyntökerroksen sisässä ja siksi asuinpaikkaa voidaan tutkitulla kohdalla pitää tuhoutuneena. Toisena vaihtoehtona voidaan pitää viljelyn ja maanmuokkauksen ansiosta tapahtunutta löytöjen kulkeutumista paikasta toiseen, jolloin inventoinnissa havaitut löydöt olisivat alunperäisin asuinpaikan muista osista ja tällä tutkitulla alueella ei olisikaan ollut kiinteää muinaisjäännöstä.

Paineviemäri, kuvattu etelästä.

Maaperä tutkimusalueella on pääosin puhdasta savea kyntökerrosta myöten. Tutkimusalueen puolella välissä maaperässä menee kapea (n. 3m) pohjois-eteläsuuntainen hiesusekoitteinen savijuonne, muutoin maaperä tutkimusalueella oli hyvin homogeeninen. Tutkimusalueen maaperä poikkeaa täysin muinaisjäännösrekisterin ja inventointien kuvailun mukaisesta maaperästä. Myös nyt todettu maaperän koostumus tukee tutkimusalueen löydöttömyyttä, sillä Keski-Suomen maakunnan alueella lähes kaikki kivikautiset asuinpaikat ovat sijoittuneet hiekkamaaperään ja savikkoalueet ovat soveliaampia nuoremmille kulttuureille. Hirvaskangas-Koivisto alueella nämä nuoremmat savikkosidonaiset kulttuurikerrostumat sijaitsevat Koiviston kylän ja Muhluniemen alueilla.

Tutkimusalue kuorinnan jälkeen, kuvattu lännestä.

Konekaivuun arkeologisen valvonnan tuloksena vaiheelle II ei löydy perusteita ja näin ollen tutkimusalue voidaan vapauttaa välittömästi jatkorakentamiselle.

Liitteenä yleiskartta alueesta 1:2500.

Jyväskylässä 22.11.2011

Miikka Kumpulainen
amanuenssi/arkeologia
Keski-Suomen museo

